

Az arab ghanja

Hozzáadta: Flamenco
2007. február 26. Hétfő 18:42
Utolsó frissítés 2007. szeptember 05. Szerda 22:42

Előzőst, hogy ezzel a cikkel megszakítom az "opát-dobozok... sorozatot. De kedves kollégáink, Hajászmester egyik kiegészítésére (Soha nem opát-tenőök hajásmodellt dobozban!) reagálva, (Hadd cukkoljam át egy kicsit! Egyébként személynélben megírtam ezzel kapcsolatos véleményemet.) Így írtam, hogy talán akkor ideje lenne a nem dobozban opát-knek is valamit kálalni.

A tápus

A ghanja a dauk nagy családjához tartozik. Habár dau (Dhau, Dhow), mint hajás nem létezik, nem létezik. Ez egy tipikus európai angol gyűjtőfogalma arab, egyiptomi és indiai hajásoknak, mind a latin ill. a dau vitorlázattal, azaz háromszögletes vagy dauvitorlával – amik általában kevesb hasonlítanak egymásra, mégis sok lokális változatot vitorlázatok. A legismertebbek káziálák a baghalla, a sambuk és a ghanja. (Akiket a tóma jobban érdekel, azoknak ajánlom B. Landström és W. Mondfeld könyveit.)

A modell

Ennek a modellnek – véleményem szerint – érdekes pályafutása van. Mert 10 évig tartott, míg elkészült, pedig néző opát-teni, s nem dolgoztam rajta tőbbet 300 árányál. A modellt még Magyarországon 1985-ben kezdtem el opát-teni és éppen a hajástesttel lettem kász. 1986-ban kivándoroltam Németországra. A kávetkezé években nem volt időm hajásmodelllel foglalkozni. A modell 1992-ig a száleim házájának padlásán állmodott, amikor kihoztam és kb. 100 árájt dolgoztam rajta. Végül is 1996-ban lett kász.

A modellt W. zu Mondfeld könyve és tervrajza alapján opát-tettem 1:50 méretarányban, (W. zu Mondfeld: Die arabische Dau) néhány másdosással.

A hajástest

Mielőtt folytatom, szeretnék a kávetkezé kárdókkal foglalkozni: Fesztett vagy natúra? Ha festett, hogyan? Ha natúra melyek? Mikor és miért az egyik vagy a másik? Pl. a Victory modellje natúra fájba? Látjátok az eredetit Portsmouth-ban? Vagy a Vasa-t Stockholmban? Fesztett vagy natúra fa? Habár a Vasa jelenleg natúrnak néző ki, (a sok száz éves vőz alatti tartázkodás, és a kászbbi vegyszeres tartás miatt egészen sőt barna a fa) de a saját idejében nagyon is szá volt. Erről a témáról még beszélnék. Mindenesetre a ghanja szánes (festett) volt. A Földközi-tengeri vitorlások szá ma is tarkára van mázolva. Tehát van szákságunk nemes fára? Természetesen nem! Vagy az anyagkátségeket és egekbe akarjuk hajtani? Akkor vegyünk drága nemes fát és fessük kászbb be a ket? Akkor tehát a hajástest. Gerincorrtáke és fartáke egyétt egy 4-5 mm vastag, a bordák 3 mm-es réteges lemezből kifészelve, egymásba rakva ragasztva. (Az ön. Ásszerak v. Ásszeopát-tá másdszer) Az egészen bordázat fejtet re álltva és egy 15-20 mm vastag alapra ragasztva. Most el lehet kezdeni a palánkozást 3x2 mm-es fenyő- vagy hárslecekből. (Az íreg rákák tudják má hogy megy ez, a vőres kezdé nyulak olvassanak sok szakirodalmat.) Szép lenne! De! Hogyan lehet a keskeny és hosszú hátsá galériát odaerásá-teni? Sehogy! Kászbb nem megy! A galéria a test része, vele egyétt kell opát-teni! A procsak az, hogy ezen a részen már nincsenek bordák! Hova jőnek akkor a palánkiácek? Felmáritek az alaplapon (opát-tálon) az álltákr helyét az utolsó borda kázetpátá. Itt egy fágáleges segédlapot kell felerásá-teni, a pontosan felrajzoltak az álltákr helyét, és odaragasztják az álltákr. Az álltákr oldalaira tudják aztán kifuttatni és ragasztani a palánkokat. Ha a palánkozás kász van, le lehet vőgni a léceket az álltákr elátt, és beragasztani az igazi tákrátt. Ártitek? (A rajzban talán – sőt biztosan – ártitek!) - Rajz: Gh. Galerie1 - Alaplap (s. A segédlap3 - Gerinc4 - A leghátsá borda5 - Palánkiácek6 - Áttákr7 - Igazi tákrHa a palánkozás a fędá mellvédjének a tetejéig kász van, fal kell rakni a dőrszákát. Berajzolni a vőzvonalat, az alsó részt piszkosférrre festeni. Ha ez megvan, lehet a modellt a gerince álltani, felerásá-teni, és megkezdeni a felopát-tá nyeket. Belá a bordák felsé részét, amik tálnyáknak a fędá lizeten, ki kell tártni vagy vőgni, a palánkok belé részét lecsiszolni egy állpalánkozást 0,6 mm-es börtorfurnór csákakat ragasztani. A fędá lizet ágyányá-lásait ká-vá lra felrajzolni, ki

Ács mőretre reszelni. Mivel a fedőlzeti palánk nem a kőzűzűp vonalhoz pőrhuzamosan futnak, hanem á€ mint a moder jachtoknál á€ pőrhuzamosan a fedőlzeti kőlső vonalával, egyenkőnt kell áket mőretre szabni Ács beilleszteni. Ezután az igazi bordákat 2x2 mm-es lőcekből leszabni Ács beragasztani Ács felől a takaróccel (Handlauf) lezűrni. Ezután a kaját Ács a galéria fedőlzeti palánkjait beszabni Ács felragasztani. Elkőszűteni Ács a helyőre rakni a kaját hűtsű keresztfalát (az első keresztfalat egy bordával egyűtt kell kivűgni), a galéria bordáit Ács takaróccel. A kaját kő oldalfala nagyon pontos munkát kűvetel, a 9 db furcsűn kialakított arabos ablaka miatt. 1 mm-es rőteges lemez. Ezt csak pontos marógőpen lehet, kőzi lombfűrűssel nem megy! (mind a kilencnek egyforműnak kell lennie!) Áson berendeztem a kaját kűt, kőt koje, egy szekrűny meg egy asztal, de nem muszűj. Miután ez a kő oldalfal szűpen befestve a helyőre van ragasztva, kűvetkeznek a fűfedőlzeti pallás. A hajűoldalak festűsűt menetkűzben lehet kivitelezni. Most mőg egy kevés finom munka. A fűfedőlzeti kő oldalsű, hűtsű Ács elűlsű korlűtai 1 mm rőteges valamint 2x2 Ács 3x3 mm-es lőcekből vannak Ásszeragasztva. Festűs utűn a helyűkre ragasztani. Korműnylapűt a zsanűrokkal felerűsűteni. A galéria takaróccel kerek fejű rudak űllnak, amiket 2mm-es kerek pűlcűbű (fogpiszkű Ács kerek fejű (3 mm) dűszgombostűbű lehet kőszűteni. A kaját elűlsű fala elő jűn kőoldalt egy-egy rűvid futűpalánk kő-kő rűvid Ács kő-kő hosszabb lőpcsűvel, kűzűpen pedig a gűrbe 3 csigűs kűtűbak a fű ejtű kűtelűnek. A hűrom ajtű felerűsűteni. Oldalkűtűlvasakat (0,2 mm-es rőzlemezbű, rőzkarikűbű) felerűsűteni oldalfalak. Most műr csak a 8 db. 6 fontos űgyű (0,2 mm-es rőzlemezbű, rőzkarikűbű) felerűsűteni. Terműszetesen az Ásszes űgyű kűtűlvezetel. 6 db. 1 fontos kőzi űgyű (Drehbassen) a mellűden egűszűti ki a fegyverzetet. A hajűtest kősz. Se csűrlű (Spill), se kapűs horgony (Stockanker) nem volt hasznűlatos, estenkőnt azonban 2-3 kis, max. 1,6 m hosszű tűbbűgű horgony (Draggen) volt a fedőlzetten, ill. a hajűrben raktűrozva. (Hasonlűt a pecűs horgokra.)

Árbocozat, kűtűlzet, vitorlűzet

Sok tapasztalt modellezű, akik műr jű nűhűny modern hajű szuper modellűt megűpű-tettűk, szorongű fűlelemmel bűmuljűk egy hűroműrbocos vitorlűs hajű kűtűlzetűt, ami Ágy tűnik, mintha á rűlt pűkok hűlűja lenne. Valűjű azonban Ávszűzadok sorűn kifinoműt, űtgondolt, hogy ne mondjam, kiokoskodott rendszer űll műgűtte. Higgyűtek e ha egyszer rűjűttűk az izűre, lelkesedni fogtok egy galeon kűtűlzetűnek szűpsűgűűrt Ács cűszerűsűgű fűlelem! Azoknak, akik műr egyszer űtkűzdűttűk magukat egy 3-4 űrbocos hajű kűtűlzetűn, a ghanja kűtűlzetű egyenesen nevetűgesnek fog feltűnni. Valűban! Itt Ács ott egy pűr szűl nevetűgesen vűkony szűrű-tűkűtűl. Szű lehetetlen, hogy a hatalmas szűlnyoműsűn á€ ami a nagy felűletű vitorlűkat terhelte á€ ellen tudak űllni. Sok estben a hasznűltak űreg, kopott vitorlűkat elűszeretettel, mert nagy viharban inkűbb a vitorla meg a kűtűlzet szakadt, nem az űrboc meg a palánk tűrűtt! Vitorlűt meg kűtelet mindig meg lehetett foltozni, volt belűlűk tartalűk! Habűr a dauk á€ mint min hosszvitorlűzatű hajű á€ jűval keműnyebben tudtak a szűlre prűselni, mint a keresztvitorlűzatűak,, tűbbnyire csak passzűtsűllet, tehűt hűtsűllet vitorlűztak. Azokon a vizeken, ahol a dauk otthon voltak Ács ma is vannak, ma is űl a mondűs: á€Csak á rűltek Ács keresztűnyek (ami valűjűban ugyanaz) vitorlűznak szűl ellen. á€A ghanjűk 2, ritkűbb szűlűrbocot hordtak, amik meglehetűsen extrűm elűre dűltek. Ezekre voltak felhűzva a nagyon hosszű, kőt vagy hűrom darabbű űsszetoldott vitorlarudak. Mivel a fogűskűtelek (Reffbűnde) teljesen ismeretlenek voltak, ezűrt minden rűdhoz 3 db. kűlűnfűlele nagysűgű vitorla tartozott, amiket a szűlerűssűgtűl fűggűen cserűlgettek. Ágy pl. ennűl a ghan legnagyobb vitorlafelűlet (a fűrűd Ács a besan legnagyobb vitorlűjival) 306 m² volt, a legkisebb (a fűrűdon a besan legkisebb vitorlűja) majdnem ennek tizede 36 m², a kettű kűzűtt sok variűciűval. Az orrűrboc, ami nem is orrűrboc, hanem egyfajta kivetűrűd (Auslegerstange), ami nincs fixen felerűsűtve, hanem a szűlirűnyű fűggűen a jobb vagy a baloldalra kinyűlva, gerendűkon volt megkűtűve. A kűlsű vűgűre erűsű-tett blokkon keresztűl vezetűk a nagyvitorla csűcsűkkűtelűt a fedőlzetre.

Tarcsok (Stage) Sok dau egyűlűlűn nem hordott tarcsot, mert az űrbocok extrűm elűre dűltek. Ezen a ghanjűn volt egy fűtarcs, amit kőt nehűz blokkal az orrűkűre erűsű-tettek. Átműrűje megegyezett az ejtűűvel. A besanűrbocnak so tarcsa.

Csarnakű (Wanten)

Amik szintűn nem csarnakok, legalűbbis az Ászak-urűpai űrtelmezűs szerint, inkűbb oldalkűtűlnek lehetne nevezni. 2 vagy 3 csigűs csigasor (Takil), ahol a futű űj alsű vűge un. pecekkel (Knebel) volt á€ a kűlűnyebb Ács gyors oldhatűsűg űrdekűben á€ ű az oldalkűtűlvasakra

erős-tve. A latin vitorlázat hajókon a legáltalánosabb kővetélg pecekkel volt valahova erős-tve. Á Á A fájárboc 3, a besan 2 pájr csarnakkal volt rágzítve.

Ejtők (Fallen)

A nehéz rudak és vitorlák vastag ejtőket követeltek meg. A fájéjt volt a dauk legvastagabb kőtele, sokszor vastagabb, mint a fájtarcs. A dupla fájéjt a rődtől az árbocfejben levő kőtet csigán keresztül vezetett lefelé, ahol egy nehéz hárromcsigás blokkból (Kardeelblock) és egy nehéz, gőbe szolgáló (Knecht) állás csigasorral volt rágzítva-tve. A besanejt a fele volt a fájéjtnek, ennek megfelelően csak egy csigával az árbocfejben, és kisebb blokkokkal alul. Mivel a patrások (Pardunen) szerepét is átvették, ezért a daukon nem találunk patrásokat.

Nyaklákák (Racks)

2 vagy 3 győngyörbő (Korallen) állás nyaklok az árbocot és az ejtőkőtet (soha nem a vitorlarudat, mint az északi hajók!) állat kőrel, távolságtartás lácek (Schlieten) nélkül!

A rudak nem hordtak alul nyak- ill. szarvőtet és nyakfordító. A fájrdnak felül volt 2 fordítója. A vitorláknak volt alul egy-egy csőcsőkkőtelő (Schot) előll és hájtul. Egyőbként semmi más futókőzet.

A vitorlák (Die Segel)

A vitorlák általában natúr szőnőek voltak, (kenderből, kősből lenből) de az elhasznált dőstől főggén kőllőrnyalatokban. A fájldkőzi és az Arab tenger tőrsőgőben a szőnes, festett vitorlák is nagyon kedveltek voltak. Sájfájnyárgájta a vőrsősbarnán keresztül nőha majd egősen a feketőg, valamint csőkosak, ahol az egymás rőllővő anyagsővok (Bahnen) vőltakozva feőr-piros vagy kők-piros ill. feőr-kő voltak. (Soha nem zőld, lővőn a prőfőta szőne!) Sőt mi tőbb, sokszor a vitorlák szőne az elhasznált dőstől miatt is kőllőnbőztt egymástól, valamilyen fordult, hogy egy szakadt vitorláj egősen más szőnő toldalőkdarabbal foltoztak meg -s őgy a dőlszaki lezsőrső vagy csak szőksőg - egyfajta bőjos pittoreszk megjelőst adott ezeknek vitorlásoknak. Nem beszőve arról, hogy -miutőn szabőnyok, normáj egyőltalőn nem lőttek (mint a kősbő őszaki tengeri nemzeteknél, első sorban az angoloknál, franciák, ő hollandoknál, aki más 1650 őta megprőbőltak a haditengerőszetben szabőnyokat, normájkat bevezetni) minden (kalőz)kapitőny a saját szakőllőra alakőtgatta a kőllőzetet, s a vitorlázatot ő termőszetesen az adott hajőtest lehetősőgein belül. A ghanja vitorlájnak egyik sajátossőga, hogy az alső lőbkőllőszegőly vagy lőbszegőlykőllő (Fuőliek) nem volt folyamatosan a vitorla szőllőre varrva, hanem csak miután második varratnál volt bandőzsolva. Itt meg kell jegyezni, hogy a szegőlykőllő varrőszőllőit soha nem főztők őjt szegőlykőllőlen, hanem mindig csak kőrelővezettők, őgy hogy a varrőszőllő a szegőlykőllő meneteibe fektődt! Csodőlom, hogy ezt a Marjai őltal kitalőlt marhasőgot mőg ennyi idő utőjn sem lehetett kiirtani! (Ha valaki ellőtoget valamelyik őszaki vagy keleti fájldkőzi tengerparti vőrosba, megőzheti az őreg vitorlások!) Mőg egyszer a kőrdő Szőnes vagy natőr? Nagy tisztelője vagyok Ivan Trtanj őrnak (egy profi a Bodeni tonál ő Museum Link: [images/stories/flamenco/ghanja/http://historische-schiffsmodelle.com/](https://hajomakett.hu)), aki őgy mondja: őőőn soha nem festem a modelljeimet! ő De ő egy kőllőnőllő őstőly a hajőmodell-őpő-tőknek, és mint egy szuper profi hajőmodell-őpő-vőlemőnyőhez a maga nőzőpontőjből joga van. Engem is mindig megragad a 10-15 kőllőnfőle nemes főjből kő modellek szőpsőge, amelyek őő szerőny vőlemőnyem szerint őő inkább őpő-tőjő valőban csodőlatos őgy tőrelmőtet bizonyőtik, mint a modellek tőrtőnelmi háősgő. Vőlemőnyem szerint azonban, ha az eredeti festett v

modellnek is szőnesnek kell lennie. Egy szőpen festett modellnek is megvan a maga szőpsőge, őos a szőpen, precő-zek kivitelezett faragőisok a festőok vagy az aranyozőis alatt is szőpek őos precő-zek maradnak, mő-g egy natőrfőiban kivitelezett primitő-v őezkopjafaszeraő• faragőis őe“ ami természetesen egy szőkely kopjafőin megtalőlja a maga őortő modellmőretben egyszerően elnagyoltnak tőnik! Az őrem mőisik oldala az őir! A festőok olcsőbb a nemesfőknő! Egy Victory, egy Vasa, egy galeon nemesfőjbő? Brrrr! Persze, ahol a hajőoldalak csak kőtrőnyozva voltak, az mőis! De pl. a Vasa palőinkjain talőlt festőkpigmentek előrultőjk a kutatóknak, valőjőiban mennyire tarkőjk voltak a korabeli hajők! Mivel a festőkek drőgőjk voltak, mőjr csak presztő-zsbő! is! (Nem voltak mőg nagy kőmiai őőzemek, amik a szőmunkra természetesen tiszta, vilőgos szőp szőneket olcsőn előőllőtőjk volna!) Mint ahogy egy ember; aki egy olyan nadrőgot hordott, aminek egyik szőjra zőld, a mőisik piros volt, nem bolond, hanem gazdag volt! Kőpek:

ő

Na ennyit a hajők tarkasőjőirő! Nem kell főlni a sző-nektő! Termőzetesen azokat a hajőkat, amik eredetiben sem voltak festve, a modellkőnt sem szabad festeni.

ő-szfoglalőis

A ghanja őpő-tőse teljesen kezdő'knek nem ajőnlatos, de a mőjr kis gyakorlattal rendelkező'knek egy viszonylag kőnnyer őpő-thető', nem drőga őos szőp, egzotikus modell. Az anyagkőltsőg minimőlis, sok rősz a barkőcsldőban ősszmaradőkbő elkősző-thető'. A gerinclap meg a bordőjk rőteges lemez, a palőinkok olcső fenyő vagy hőrs lőcek, bőjr őővorbő' szebb a festős alatt is. A kőt őrboc kősző'lheth pl. fakanőlnyőlbő', a vőkonyabb rudak fogpiszkőlőbő' ő fanyőrsbő'. (2-3-4 mm) A kis golyők (3 mm) dőszgombostőrő', az ortő'kőn a nagy golyő (10-12 mm) egy fagyő egy barkőcsbolbtő'. A vitorlőjk egy batiszt asztalterő-tőbő' vannak, teőjval sző-nezve, majd a piros cső-kok akrőfestőkkel festve. A kőtőzet sző-nezett horgolőcőma. A kevő's blokk elkősző-tőse nem okoz sok gondot, de ebben a mennyisővenni se drőga. Egyedő'l az őgyő'k kerő'inek valamibe, ha nincs esztergőd, de ennől a kevő's darabszőmnőil nem hal bele az ember. A sző-nezőst teljesen W. Mondfeld kőnyve utőjn festettem, ahol azonban megemlőtik, hogy mőis sző-nek is elkőpzelhető'k, (bőjr zőld soha, kők is ritkőjn) de a cső-kok sőmőjőit lehető'sőg szerint be kell tartani.

(S itt mőg nőhőny megjegyšő: A rőgebbi eurőpai szakkőnyvek ill. szerző'k szerint a dauk a portugőil karavellőjk tő voltak őpő-tve. A legőjabb kutatóisok szerint ez pont fordő-tva, volt. A dauk mőjr ővszőzadokkal a karavellőjk előtt hajőztak. Lehet, hogy az eurőpai őnőzetnek ez egy keserő pirula, de tőny, hogy az első portugőil karavellőjk mind a hajőtest felőpő-tőcsőben, mind a vitorlőizatban a daukat mőisoltőjk, s csak a kősbő karavellőikon talőlhatő'k keresztvitorlőjk (Carabella Redonda őe“ Kerek Karavella) őszaki behatő'sra. Sőt mi tőbb, a Főldkőzi tengeren kb. 1700-tól kőzkedvelt algő-ri, spanyol őos francia sebekek is a dauktól szőrmaztak, fő'leg az őles vonalő Ghanjőtol, ami mőjr őőval sebekek megjelenőse előtt az őszak-afrikai őjllamocskőjk kedvelt kalőzhajő' voltak. Akiket ez a tőma kőzelebrő' ő őrdekel, ajőnlom B. Landstrőm kőnyveit.)

Járók és töltsd ki: Flamenco